

УКРАЇНА, ДЕРЖАВА: ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Тимчасово окуповані території

Внаслідок рос. збройної агресії, що почалася 20 лютого 2014, окремі території України стали тимчасово окупованими Рос. Федерацією. Площа тимчасово окупованих територій України становить бл. 44 тис. кв. км (7 % від заг. площі України).

У березні 2014 територія Автономної Республіки Крим та м. Севастополь була незаконно анексована РФ. Із квітня 2014 на територіях окремих р-нів Донецької області та Луганської області були встановлені підконтрольні РФ сепаратистські режими, які виступають під назвами "Донецька народна республіка" ("ДНР") і "Луганська народна республіка" ("ЛНР"). Політ. ситуацію на Сх. України можна визначити як заморожений збройний конфлікт, урегулювання якого відбувається за міжнар. посередництва.

Правовий статус тимчасово окупованих територій визначається окремими законами України.

Населення

За останнім переписом 2001 чисельність наявного населення України становила 48 млн 457 тис. осіб; на 1 січня 2018, за оцінкою Держ. служби статистики України, — 42,4 млн осіб (без урахування тимчасово окупованої території АР Крим і м. Севастополь).

Політичний устрій

Україна — суверенна і незалежна, демократ., соціальна, правова д-ва (стаття 1 Конституції України). За формою держ. правління Україна — парламентсько-президентська республіка. Народ як носій суверенітету і єдине джерело влади в д-ві здійснює владу безпосередньо і через органи держ. влади та органи місц. самоврядування. Влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову.

Єдиний орган законодавчої влади — Верховна Рада України (парламент). До її складу входять 450 нар. депутатів, які обираються всенар. голосуванням за змішаною (пропорційно-мажоритарною) системою строком на 5 років. Верховна Рада приймає закони, впливає на діяльність ін. органів влади.

Вищий орган виконавчої влади в Україні — Кабінет міністрів України (уряд) на чолі із Прем'єр-міністром. Уряд відповідальний перед Президентом України і ВР України. Поряд із центр. органами виконавчої влади (мін-ва, агентства, служби тощо) в Україні діють місц. держ. адміністрації, які здійснюють виконавчу владу на території адм.-тер. одиниць, реалізуючи повноваження, делеговані їм органами місц. самоврядування.

Вищий орган суд. влади в Україні — Верховний Суд України. Судочинство здійснюється Конституційним Судом України та судами заг. юрисдикції. Юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що виникають у д-ві. Президент України є гарантом держ. суверенітету, територіальної цілісності України, дотримання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина. Він є главою д-ви і виступає від її імені. Президент України обирається громадянами України на основі заг., рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на 5 років.

Місц. самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місц. самоврядування. Органи місц. самоврядування в Україні представлені обласними, районними, міськ., селищними і сільс. радами, а також районними у містах радами. Депутати місц. рад обираються заг. голосуванням громади на 5-річний термін. Міські, сільс. та селищні ради мають виконавчі к-ти, що здійснюють окремі повноваження органів виконавчої влади. Обласні та районні ради, Київ. та Севастопольська міські ради делеguють виконавчу владу місц. держ. адміністраціям.

Законодавством України передбачена можливість створення тимчасових військово-цивільних адміністрацій різного рівня (населених пунктів, р-нів, областей) у зоні збройного конфлікту на Сх. України.

Адміністративно-територіальний устрій

Україна — унітарна д-ва. Територія України в межах існуючого кордону цілісна і недоторканна.

Згідно зі статтею 73 Конституції, питання про зміну території України вирішуються виключно всеукр. референдумом.

За адм.-тер. устроєм територія України — сукупність територій усіх її адм.-тер. одиниць вищого рівня: АР Крим, Він., Волин., Дніпроп., Донец., Житомир., Закарпат., Запоріз., Івано-Франк., Київ., Кіровогр., Луган., Львів., Миколаїв., Одес., Полтав., Рівнен., Сум., Терноп., Харків., Херсон., Хмельн., Черкас., Чернів., Черніг. областей, міст Київ та Севастополь.

Особливий правовий статус АР Крим визначається наявністю Конституції АР Крим, Верховної Ради АР Крим та Ради міністрів АР Крим. Належність міст Київ та Севастополь до адм.-тер. одиниць верхнього рівня визначається їхнім спец. статусом.

Систему адм.-тер. Устрою України також складають адм.-тер. одиниці нижчих рівнів: р-ни, міста, р-ни у містах, с-ща і села. На практиці виділяються також с-ща міськ. типу, однак цей термін не має конституційного та правового статусу. Деякі суміжні територіальні громади сіл, с-щ, міст утворюють об'єднані тер. громади.

Державна символіка

Держ. символи України — прапор, герб і гімн. Держ. прапор України — стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольорів. На держ. гербі України зображено тризуб. Держ. гімн — твір на музику М.Вербицького зі словами першого куплету та приспіву вірша П.Чубинського "Ще не вмерла України і слава, і воля".

МАЙОРОВ Максим Віталійович

дата публікації: 2018 р.

http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=1.%202.%201